

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

IZVEŠTAJA REVIZIJE O GODIŠNJIM FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA OPŠTINE KAČANIK ZA 2023. GODINU

Priština, Jun 2024.

SADRŽAJ IZVEŠTAJA

- 1 Mišljenje revizije
- 2 Nalazi i preporuke
- 3 Sažete informacije o planiranju i realizaciju budžeta
- 4 Progres sprovođenja preporuka

Dodatak I: Pismo potvrde

Dodatak II: Objašnjenje vezano za različite vrste apliciranih mišljenja od NKR-a i drugim delovima Izveštaja o reviziji

1 Mišljenje revizije

Završili smo reviziju finansijskih izveštaja Opštine Kačanik za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine, u skladu sa Zakonom o Nacionalnoj Kancelariji Revizije Republike Kosova i Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Revizija je izvršena prvenstveno kako bi nam omogućila da izrazimo mišljenje o finansijskim izveštajima i zaključak o usaglašenosti sa nadležnim organima.¹

Ne-modifikovano mišljenje u finansijskim izveštajima

Završili smo reviziju godišnjih finansijskih izveštaja Opštine Kačanik (OK), koji sadrže izveštaj o primanjima i uplatama u gotovini, izveštaj o izvršenju budžeta i beleške objašnjenja o finansijskim izveštajima, uključujući rezime značajnih računovodstvenih politika i ostale izveštaje², za godinu koja se završila 31. decembra 2023.

Prema našem mišljenju, Godišnji finansijski izveštaji Opštine Kačanik, predstavljaju istinitu i realnu sliku u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor, prema računovodstvu zasnovanom na gotovini.

Osnova za mišljenje

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. U skladu sa INTOSAI-P-10, MSVIR 130, Etički kodeks NKR-a kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od revidiranog subjekta. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i prikladni za osiguranje osnovu za mišljenje.

Zaključak o usklađenosti

Izvršili smo reviziju da li su naknadni procesi i transakcije u skladu sa utvrđenim revizorskim kriterijumima koji proizilaze iz zakona koji se primenjuje na subjekt revizije u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava.

Prema našem mišljenju, pored uticaja pitanja opisanih u odeljku Osnova za zaključak o usklađenosti, transakcije izvršene u procesu izvršenja budžeta Opštine Kačanik bile su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa određenim kriterijumima revizije koji proizilaze iz zakonodavstva primenljivog na subjekat revizije u kontekstu upotrebe finansijskih sredstava.

Osnova za zaključak

- A1 Za plaćanja u vrednosti od 273,674€, nisu ispoštovani koraci za procesiranje plaćanja.
- A2 Prekoračenje okvirnog javnog ugovora jedinične cene za 29,309€.
- A3 Kancelarija za nabavku je specifikovala brend u dosijeu tendera.
- B1 Opština je izdala tendersku dokumentaciju bez izrade izvršnog projekta.
- A4 Opština nije izvršila konfiskaciju obezbeđivanja tendera iako je ekonomski operater povučen od pružanja dokumenata o podobnosti.
- A5 Nepoštovanje zakonskih zahteva u slučaju naknade za prekovremeni rad, službene praznike i dane vikenda.
- A6 Naknada za dva službenika za poziciju glavne medicinske sestre, iako se ova pozicija vrši samo od jednog od njih.
- B2 Kašnjenje u deponiranju monetarnih sredstava prikupljenih na bankovni račun.
- A7 Neizvršenje obaveza u zakonskom roku od 30 dana.

Za više detalja pogledajte potpoglavlje 2.1 Pitanja koja utiču na zaključenje usklađenosti

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. U skladu sa INTOSAI-P-10, MSVIR 130, Etički kodeks NKR-a kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od Ministarstva/Opštine. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i prikladni za osiguranje osnovu za zaključak.

Odgovornosti Menadžmenta i upravnih organa/upravljačkih za godišnje finansijske izveštaje

Predsednik Opštine je odgovoran za pripremu i realnu prezentaciju finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva u Javnom Sektoru - Finansijsko Izveštavanje zasnovano na Računovodstvu Gotovine. Takođe, Predsednik Opštine odgovoran je za uspostavljanje unutrašnjih kontrola, za koje utvrdi da su neophodne kako bi se omogućilo sastavljanje finansijskih izveštaja, bez pogrešnog prikazivanja materijalnih izveštaja izazvanih bilo prevarom ili greškom. To uključuje ispunjavanje zahteva koji proizilaze iz Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti (sa dopunama i izmenama) i Uredba br. 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju Budžetskih Organizacija.

Predsednik Opštine je odgovoran za obezbeđivanje nadzora procesa finansijskog izveštavanja Opštine Kačanik.

Odgovornost Menadžmenta o Usaglašenosti

Menadžment Opštine Kačanik je takođe odgovoran za korišćenje finansijskih resursa Opštine Kačanik u skladu sa Zakonom o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti i svim ostalim važećim pravilima i propisima.³

Odgovornost glavnog revizora za reviziju GFI

Naši ciljevi su da pružimo razumno uverenje da finansijski izveštaji u celini ne sadrže materijalno značajne pogreške, bilo zbog prevare ili greške, i da izdajemo/izradimo revizorski izveštaj koji uključuje naše mišljenje. Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi, razumno očekuje da utiču u ekonomskim odlukama korisnika koje se donose na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Naš cilj je takođe da izrazimo revizorsko mišljenje o usklađenosti relevantnih vlasti Opštine Kačanik sa definisanim revizorskim kriterijumima koji proizilaze iz zakonske regulative koja su primenljiva u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava, koja se odnose na subjekat revizije.

Kao deo revizije u skladu sa Zakonom o NKR i ISSAI, vršimo profesionalnu presudu i održavamo profesionalni skepticizam tokom cele revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procenimo rizike od materijalno značajnih pogrešnih prikazivanja finansijskih izveštaja, bilo zbog prevare ili greške, izradimo i izvršimo revizorske postupke koji odgovaraju na te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da obezbedimo osnovu za naše mišljenje. Rizik od ne otkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji nastaju kao rezultat prevare veći je od onog koji je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje unutrašnjih kontrola.
- Identifikujemo i procenimo rizike neusklađenosti sa vlastima, bilo zbog prevare ili greške, izradimo i izvršimo revizorske postupke koji su odgovorni za te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da pruže osnovu za naš zaključak o usklađenosti sa vlastima. Rizik od ne otkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji nastaju kao rezultat prevare veći je od onog koji je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje unutrašnjih kontrola.
- Osiguramo da razumemo unutrašnju kontrolu relevantnu za reviziju, radi izrade revizorskih postupaka koji su prikladni, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efektivnosti interne kontrole Opštine Kačanik.
- Procenimo prikladnost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procena i povezanih otkrivanja izvršene od strane menadžmenta.
- Procenimo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, da bi se osigurali da finansijski izveštaji prikazuju transakcije i osnovne događaje realno i tačno.

Između ostalog, komuniciramo sa menadžmentom i odgovornima za upravljanje, i u vezi sa obimom i vremenom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje identifikujemo tokom revizije.

Od pitanja koja su preneti menadžmentu, identifikujemo ona pitanja koja su bila najrelevantnija u reviziji finansijskih izveštaja tekućeg perioda i koja se smatraju ključnim revizorskim pitanjima. Izveštaj revizije objavljuje se na veb stranici NKR-a, sa izuzetkom informacija koje su klasifikovane kao osetljive ili zbog drugih zakonskih i administrativnih zabrana, u skladu sa važećim zakonodavstvom.

2 Nalazi i preporuke⁴

Tokom revizije, primetili smo oblasti gde su potrebna moguća poboljšanja, oko finansijskog upravljanja i kontrole. Evidentne slabosti su primećene u važnim finansijskim oblastima kao: u kategoriji plata i dnevnica, nedostatak izvršnog projekta, nedeponovanje monetarnih sredstava prikupljenih ispod 10€ na vreme, nedostaci u vezi sa korišćenjem e-platforme za javne nabavke, slabosti u registraciji imovine, kašnjenje u naplati računa potraživanja, slabosti u oblastima nabavke.

Nalazi i preporuke imaju za cilj da poboljšaju finansijske informacije predstavljene u Godišnjem finansijskom izveštaju, uključujući obelodanjivanje u obliku beleški objašnjenja i da poboljšaju unutrašnje kontrole u vezi sa finansijskim izveštavanjem i usklađenosti sa autoritetima u vezi sa upravljanjem fondova javnog sektora. Mi ćemo pratiti (razmotriti) ove preporuke tokom revizije sledeće godine.

Ovaj izveštaj je rezultirao sa 14 preporuka, od njih je osam (8) novih preporuka i šest (6) ponovljenih.

Dok o statusu preporuka iz prethodne godine i nivoa njihovog sprovođenja, vidi poglavlje 4.

2.1 Pitanja koja utiču na zaključenje usklađenosti

Pitanje A1 - Nepoštovanje koraka za procesiranje plaćanja u skladu sa Finansijskim pravilom

Nalaz Član 22. Finansijskog pravila br. 01/2013/MF - Potrošnja javnog novca, utvrđuje korake o postupku isplata, gde se prvenstveno podnosi Zahtev za kupovinu, izdaje se nalogkupovina, prijem robe/usluge, a zatim Ekonomski operater donosi račun za plaćanje.

Od 21 testiranih uzoraka u kategoriji roba i usluga, primetili smo da u 19 slučajeva u vrednosti od 273,674€ nisu ispoštovani koraci za procesiranje plaćanja, gde je prvenstveno izvršen prijem roba i usluge/nabavke, zatim je izdata obaveza i nalogkupovina.

Ovo je bilo kao posledica neuspeha kontrola od kancelarije za finansije i nabavke pošto službenik za obavezivanje i kancelarija za nabavke nisu poštovali korake za procesiranje plaćanja prema finansijskom pravilu.

Uticaj Nepoštovanje koraka za procesiranje plaćanja može uzrokovati povećanje opštinskih obaveza prema ekonomskim operaterima.

Preporuka A1 Predsednik mora obezbediti da su unutrašnje kontrole ojačane u procesu izvršenja plaćanja. Procesiranje plaćanja se mora vršiti prema hronologiji događaja i u punoj saglasnosti sa koracima utvrđenim finansijskim pravilom za potrošnju javnog novca.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje A2 - Prekoračenje ugovora

Nalaz Član 54.15 Uredbe br. 001/2022 o javnim nabavkama predviđa "Kad god ugovorni organ ne zna indikativne količine, ugovore sa jediničnim cenama, UO mora odrediti pondere na osnovu važnosti svake "kategorije usluga" ili svake "stavke" kako bi Uredba Br.001/2022 o Javnim Nabavkama 101 ugovorni organ mogao odrediti koja je ponuda sa najnižom cenom, u ovim slučajevima prag ili plafon se ne primenjuju plus/minus trideset posto (30%), na primer. održavanje automobila, održavanje generatora itd. u ovim slučajevima, na javnom otvaranju ponuda, očitava se ukupna bodovana (ponderisana) cena, koja služi samo u svrhu ocenjivanja ponuda, dok se ugovor odnosi na jedinične cene". Isto tako, član 25. stav 1.2 Finansijskog pravila br. 01/2013 MF potrošnja javnog novca predviđa "Sertifikator da se uveri da su primenljivi uslovi jednog javnog ugovora ispunjeni pre registrovanja rashoda u ISFUK i ovlašćenje isplate".

Opština je dana 31.12.2021., zaključila okvirni javni ugovor sa cenom po jedinici za "Letno i zimsko održavanje lokalnih puteva" u vrednosti od 475,000€. Prema izveštaju menadžera ugovora, izvršeni radovi po ovom ugovoru su bili 504,309€, gde kao prekoračenje imamo 29,309€.

Ovo se desilo zbog lošeg upravljanja ugovorom, kao i sertifikacijom plaćanja ne u skladu sa zakonskim zahtevima.

Uticaj Prekoračenje ugovora utiče na povećanje neopravdanih i neplaniranih dodatnih troškova javnog novca, kao i može uticati i na povećanje opštinskih obaveza.

Preporuka A2 Predsednik mora da poveća kontrole kako bi obezbedio da će se preko menadžera vršiti pravilan nadzor ugovora i da se plaćanja ne vrše neobezbedivši se da se ugovor sprovodi kako se ne bi činilo njihovo prekoračenje.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje A3 - Specifikacija brenda u dosijeu tendera

Nalaz Član 17. stav 2. Uredbe br. 001/2022 o javnim nabavkama predviđa da "Nijedna specifikacija se neće izdati sa referencom prema određenu trgovačku marku, ime brenda, patent, dizajn, vrsta, specifično poreklo, proizvođač, monter, katalog ili artikal sa brojem. Kada nema drugi precizan ili pogodan način za karakterizaciju zahteva osim reference, će se koristiti opis, praćen rečima "ili ekvivalentno".

U projektu "Regulisanje muzeja u Kačaniku" u vrednosti od 61,999€, kancelarija nabavke je izdala tenderski dosije specifikujući u predmeru i predobračunu brend (određenu marku). Brend je specifikovan na poziciji 5 Obezbeđivanje, transport i montaža Samsung LED TV-a.

Ovo se desilo zbog neuspeha kancelarije za nabavku da spreči korišćenje brenda u dosijeu tendera.

Uticaj Specifikacija brenda u dosijeu tendera može uticati na oštećenje konkurencije i nejednak tretman ekonomskih operatera.

Preporuka A3 Predsednik mora obezbediti da kancelarija nabavke neće izdati tenderski dosije ako se brend specifikuje u predmeru i predobračunu dosijea.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B1 - Nedostatak izvršnih projekata

Nalaz Stav 19.17 Uredbe br. 001/2022 o javnim nabavkama između ostalog predviđa da "Autoritet za ugovaranje je odgovoran za izradu Izvršnog projekta, i koji se na mandatni način treba priložiti (takođe u elektronskoj opremi) Tehničkim specifikacijama, koje su deo dosijea tendera. Nijednom Autoritetu za ugovaranje ne dozvoljava se da izda dokumentaciju tendera bez prilaganja detaljnog opisa projekta".

U tri (3) slučaja, opština je započela postupke nabavke i zaključila ugovor bez izrade izvršnog projekta. Slučajevi su bili u projektu "Izgradnja trotoara, biciklističke staze i javne rasvete u ulici Murat Lika Strazhë" u vrednosti od 122,852€, "Regulisanje i renoviranje zdravstvene i socijalne infrastrukture" u vrednosti od 110,777€ i "Regulisanje muzeja Kačanik" u vrednosti od 61,999€.

Ovo se desilo kao rezultat nedostatka odgovarajućeg planiranja pre početka postupaka nabavke, uključujući nedostatak izrade izvršnog projekta za specifične projekte.

Uticaj Nedostatak izvršnog projekta može uzrokovati poteškoće u realizaciji projekata tokom faze izvršenja, te povećava rizik da će se tokom procesa izvršenja projekta pojaviti različite prepreke, kako u stručnom aspektu, tako i u kašnjenjima radova ili i u povećanju troškova projekata.

Preporuka B1 Predsednik da obezbedi kontrole i nadzori sprovođenje zakonskih zahteva, da se u slučaju pokretanja postupaka nabavke za ugovaranje radova prethodno obezbedi izrada projekata u skladu sa predviđenim potrebama i zahtevima.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje A4 - Nekonfiskovanje obezbeđivanja tendera

Nalaz Član 28.8 Uredbe br. 001/2022 o javnim nabavkama predviđa "Autoritet za ugovaranje (AU) će zapleniti osiguranje tendera u sledećim situacijama: 1. AU utvrđuje da je EO dostavio lažne ili varljive informacije; 2. EO povlači svoj tender nakon poslednjeg roka za dostavljanje tendera, ali pre isteka perioda validnosti tendera; i 3. EO dobija ugovor, ali odbija ili ne uspe: a. Da pruži osiguranje izvršenja, kako se specifikuje u DT; b. Da poštuje ostale uslove koji prethode potpisivanju ugovora, kako se specifikuje u DT; ili c. Da izvede ugovor, prema specifikacijama u DT."

U postupku nabavke za projekat “Izgradnja i regulisanje javnih prostora“, opština je predložila dodelu ugovora Ekonomskom operateru (EO), koji je ocenjen kao odgovoran. Opština je tražila od EO da pruži dokaze o podobnosti (potvrdu od PAK i potvrdu od Suda) za ispunjavanje zahteva za potpisivanje ugovora. EO nije pružio ove zahtevane dokumente. Kao rezultat toga, EO nije nagrađen ugovorom, ali opština nije konfiskovala obezbeđivanja tendera iako je bila u obavezi da to učini.

Ovo se desilo zbog zaobilaženja pravila od strane kancelarije za nabavke da se konfiskuje bezbednost tendera od EO.

Uticaj Nekonfiskacija osiguranja tendera utiče da opštinski prihodi budu niži sa druge strane, ovo može uticati da EO ne poštuje pravila i u drugim slučajevima tenderisanja.

Preporuka A4 Predsednik treba da poveća kontrole u kancelariji nabavke i u slučajevima kada se EO povuče tokom procesa tenderisanja, da se izvrši konfiskacija bezbednosti tendera.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje A5 - Nepoštovanje zakonskih zahteva u slučaju naknade za prekovremeni rad, službene praznike i dane vikenda

Nalaz Član 7. Uredbe (VRK) br. 07/2023 o naknadi za dežurstvo, noćni rad i prekovremeni rad, između ostalog predviđa da se “Prekovremeni rad, službeni praznici i dani vikenda mogu obavljati samo ako zaposleni ima saglasnost neposrednog rukovodioca i prethodno obrazloženo ovlašćenje najvišeg rukovodioca ustanove”. Takođe Zakon br. 03/L-212 o radu predviđa da “U vanrednim slučajevima, sa porastom volumena poslova i u drugim neophodnim slučajevima, na zahtev poslodavca, radnik treba da radi duže nego radni raspored (prekovremeni rad), najviše do osam (8) časova nedeljno.“

Direktor KCPM-a je tokom 2023. godine, ne uradivši neku analizu i odgovarajući plan o potrebama KCPM-a za dodatnim radom van redovnog radnog vremena i bez dobijanja ovlašćenja od najvišeg rukovodioca institucije, redovno tokom vikenda (svake nedelje) angažovao je deo osoblja za rad od 12 sati kao dodatni posao van redovnog radnog vremena, iako taj njihov angažman nije se odnosio na vanredne slučajeve ili povećanjem obima posla. Pored ostalog, njihovo angažovanje premašuje dodatne sate nedeljno dozvoljene zakonom (osam 8 sati nedeljno).

Ovo se desilo kao rezultat slabe kontrole upravljanja KCPM-a sa jedne strane i loše koordinacije sa druge strane između direktora KCPM-a i Predsednika Opštine u slučaju prethodnih ovlašćenja za dodatne sate.

Uticaj Angažovanje osoblja za rad van redovnog radnog vremena bez prethodnog ovlašćenja od Predsednika, bez vanrednih slučajeva i bez povećanja obima posla može uticati na štetu budžeta opštine.

Preporuka A5 Predsednik treba da doda kontrole da bi obezbedio da će se angažovanje osoblja za redovan prekovremeni rad obavljati samostalno nakon što je izvršeno pravilno planiranje i analiza za potrebe, kao u vanrednim slučajevima ili kada se obim posla poveća i bude ovlašćen prethodno od Predsednika opštine. U slučajevima kada postoji potreba da se osoblje angažuje van redovnog radnog vremena, njihov rad neprekoračiti 8 sati nedeljno.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje A6 - Naknada za dva službenika za poziciju glavne medicinske sestre iako se ova vrši samo od jednog od njih

Nalaz Organogramom Direkcije za zdravstvo u opštini Kačanik, predviđena je pozicija glavne medicinske sestre.

U KCPM dva su zaposlena sa radnim ugovorom na poziciji glavne medicinske sestre, iako je organogramom predviđena jedna pozicija. Nadalje, nakon diskutiranja ovog pitanja, KCPM je potvrdio da je jedna glavna medicinska sestra tokom 2023. godine, vršila poziciju deposite a ne glavne medicinske sestre, dok smo primetili da je plaćanje izvršeno kao glavna medicinska sestra.

Ovo se desilo kao rezultat loših kontrola izvršenih od menadžmenta opštine u slučaju upravljanja ovom pozicijom.

Uticaj Plaćanje za poziciju glavne medicinske sestre zbog nevršenja (obavljanja posla glavne medicinske sestre) može uticati na obavljanje neregularnih plaćanja.

Preporuka A6 Predsednik mora da preduzme radnje za regulisanje pozicije glavne medicinske sestre u KCPM u skladu sa organogramom direkcije za zdravstvo.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B2 - Kašnjenje u predaji prikupljenog novca blagajniku

Nalaz Član 11 stav 2 Finansijskog pravila 03/2010 o prihodima predviđa da “ Na kraju dana, prikupljeni prihodi na kasama BO treba da se deponiraju u totalu za svaku vrstu prihoda kroz agencija za prikupljanje sa sabirnim računima koji se identifikuju sa identifikacionim brojem UNIREF.“

Iz testiranje prihoda rezultiralo je da su opštinski službenici prikupljeni novac (prihode) izdavanjem izvoda i ekstrakta rođenih držali od jedne nedelje do šest meseci ne predani blagajniku opštine.

To se desilo zbog nedostatka odgovornosti službenika koji rade u civilnom statusu što novac prikupljen iz izvoda i ekstrakta rođenih predaju na vreme blagajniku.

Uticaoj Nepredaja gotovine unutar dana od izdavanja izvoda da bi se deponovalo na bankovni račun može uticati na gubitak ili otuđivanje prikupljenog novca.

Preporuka B2 Predsednik mora obezbediti da prikupljeni novac izdavanjem izvoda biće blagovremeno dostavljen blagajniku kako bi se novac deponovao u banci na račun opštine na kraju dana.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje A7 - Kašnjenje u izvršavanju neplaćenih obaveza

Nalaz Član 39.1 Zakona o upravljanju javnim finansijama i odgovornosti predviđa da je “GFS jedne budžetske organizacije odgovoran da obezbedi da svaki valjani račun ili zahtev za isplatu za isporučene robe i usluge i/ili za izvršene radove za budžetsku organizaciju moraju da se isplate u roku od trideset (30) kalendarskih dana posle prijema računa ili zahteva za isplatu od strane budžetske organizacije.”

U pet (5) slučajeva u vrednosti od 55,991€, primetili smo da opština nije izvršila svoje finansijske obaveze u roku od 30 dana. Kašnjenja su bila do šest meseci od dana prijema računa.

To se desilo jer opština nije imala dovoljno finansijskih sredstava i ulazila u obaveze ne vršeći neku odgovarajuću analizu budžeta.

Uticaoj Kašnjenja u izvršavanju obaveza mogu uzrokovati dodatne troškove opštini jer se može suočiti sa tužbama gde, osim vrednosti računa, mora platiti dodatne troškove uključujući kamatu, interes i sudske troškove.

Preporuka A7

Predsednik treba da poboljša upravljanje fondovima da bi obezbedio da se finansijske obaveze izvršavaju na vreme i u roku od 30 dana, uključujući izradu detaljne analize budžeta kako bi se izbegla kašnjenja u plaćanju računa.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.2 Ostala pitanja finansijskog upravljanja i usklađenosti

2.2.1 Robe i usluge i komunalije

Završni budžet za robe i usluge i komunalije u 2023. godini bio je 1,754,000€, od njih je potrošeno 1,688,554€. Oni se uglavnom odnose na troškove derivata, popravke i održavanja, snabdevanje gorivom, komunalije itd.

Pitanje A8 - Loša klasifikacija troškova

Nalaz Član 18., stav 3 Finansijskog pravila br. 01/2013/MF o potrošnji javnog novca, predviđa da "rashodi treba da imaju adekvatne kodove, određene Administrativnim uputstvom o planu računovodstva. U računovodstvenom planu Trezora utvrđeni su odgovarajući kodovi i kategorije troškova koje BO moraju primeniti.

Opština je loše izvršila klasifikaciju troškova plativši 65,128€, iz kategorije roba i usluga, koji po ekonomskoj prirodi pripadaju kapitalnim investicijama. Plaćanja se odnose na regulisanje dvorišta sa kockama na objektima socijalnog stanovanja, centra porodične medicine u Doganaj i gradskom muzeju, kao i radove fekalne kanalizacije.

Ovo se desilo kao posledica pogrešnog planiranja troškova tokom izrade budžeta od strane opštine.

Uticaj Neadekvatna klasifikacija troškova utiče na precenjivanje/potcenjivanje troškova u različitim kategorijama kao i na netačno prikazivanje troškova u GFI.

Preporuka A8 Predsednik mora obezbediti da se troškovi planiraju i realizuju u skladu sa adekvatnim ekonomskim kategorijama, kako bi se omogućilo njihovo pravo izveštavanje prema računovodstvenim standardima javnog sektora u skladu sa računovodstvenim planom.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B3 - Registri upravljanja ugovorima ne preko platforme e-nabavke

Nalaz Stav 70.24.f. Uredbe br. 001/2022 o javnim nabavkama predviđa da "Menadžer ugovora obezbedi da su svi zapisi o upravljanju ugovorima pripremljeni, održavani i arhivirani u modulu za upravljanje ugovorima u elektronskom sistemu nabavke".

Menadžeri ugovora/projekata nisu održavali i arhivirali kroz elektronski sistem javnih nabavki upravljanje ugovorima i procenu učinka ugovarača.

Ovo se desilo kao rezultat neodgovarajućih kontrola od strane menadžera projekata da upravljanje ugovorima i procenu učinka vrše putem platforme e-nabavke.

Uticaj Nevođenje i arhiviranje ugovora kroz sistem javnih nabavki može uticati na neefektivno upravljanje ugovorima kao i ne pruža dovoljno mogućnosti da menadžment dobije blagovremene informacije u vezi sa napretkom i učinkom ugovora.

Preporuka B3 Predsednik mora zahtevati od svih menadžera projekata da obezbede da će se upravljanje ugovorima voditi i arhivirati putem elektronskog sistema javnih nabavki.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B4 - Nedostatak dokumenata koji se nadovezuju sa zahtevima podobnosti u elektronskoj platformi javnih nabavki

Nalaz Tačka 47.16 Uredbe br. 001/2022 o javnim nabavkama predviđa da se "Provera podobnosti i kvalifikacija podnosioca tendera vrši se putem standardnog pisma(papira) B47 "Zahtev za pojašnjenje tendera/prijave" putem elektronske platforme".

Primitili smo da dokumenti zahtevani prema zahtevima podobnosti za pobjednika ugovora, kao što je potvrda od strane nadležnog suda, potvrda od PAK-a, nisu stavljeni na elektronsku platformu za e-nabavke. Slučajevi su primećeni u ugovoru "Usluge fizičkog obezbeđenja za opštinske objekte" u vrednosti od 94,676€ i u "Snabdevanju medicinskom opremom" od 15,896€.

Ovo se desilo pošto je kancelarija za nabavke zahtevala od dobitnika ugovora da se dotični dokumenti u originalnom obliku dostave kancelariji za nabavke u opštini, a ne na elektronskoj platformi.

Uticaj Nedostatak dokumenata o podobnosti na elektronskoj platformi utiče na nepoštovanje transparentnosti u procesu nabavke i neprimanja informacija elektronskim putem od dozvoljenih korisnika.

Preporuka B4 Predsednik treba da poveća kontrole u kancelariji za nabavke da bi obezbedio da se svi zahtevani dokumenti učitavaju na elektronsku platformu javnih nabavki.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.2.2 Potraživanja

Opština je u 2023. godini, obelodanila u GFI račune potraživanja u vrednosti od 1,973,138€.

Pitanje B5 - Precenjivanje računa potraživanja u GFI

Nalaz član 16. Uredbe 01/2017 o godišnjim izveštajima budžetskih organizacija utvrđuje da "Budžetske organizacije koje prikupljaju prihode dužne su da vode evidenciju o prikupljenim prihodima i iznose naplaćenih i nenaplaćenih sredstava. Potraživanja se iznose u godišnjem finansijskom izveštaju u odgovarajućoj tabeli po vrsti prihoda".

Računi potraživanja prijavljeni u vrednosti od 1,973,138€ u članu 16. GFI-a nisu bili tačni jer je 10,218€ prikazano kao računi potraživanja za korišćenje javne imovine, dok nije trebalo prikazati ih zbog činjenice da je sud utvrdio da su predmeti zastareli, kao i registar dobijen od službenika koji se bavi upravljanjem ovim potraživanjima u vrednosti od 49,037€, dok je u GFI prikazano 58,927€, dakle razlika od 9,890€.

Nadalje, opština za tri uzorka u vrednosti od 4,860€, za račune potraživanja za takse vršenja delatnosti, nije bila u stanju da nam pruži beleške (podatke) kao račune ili finansijske kartice u vezi sa ovim potraživanjima.

Ovo se desilo zato što službenici koji se bave upravljanjem računima potraživanja nisu pravilno vodili i ažurirali dosijee i registre račune potraživanja.

Uticaj Nevođenje registra i dosijea prema zakonskim zahtevima utiče na to da se računi potraživanja prijavljeni u GFI ne izveštavaju pravilno i stvara nejasnoće kod njene korisnike.

Preporuka B5 Predsednik mora obezbediti da će službenici koji se bave upravljanjem računima potraživanja ažurirati i voditi tačne registre računa potraživanja.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B6 - Slabosti u upravljanju računima potraživanja

Nalaz član 26 Zakon br. 06/L-005 o porezu na nepokretnu imovinu utvrđuje da Opština, Ministarstvo finansija i nadležni izvršni organi imaju ovlašćenja i nadležnosti za naplatu zaostalih poreskih obaveza koje premašuju iznos od 10€.

Uprkos činjenici da je opština tokom 2023. godine preduzela radnje na naplati dugova slanjem računa za korišćenje javne imovine na izvršenje, ukupni računi potraživanja su u odnosu na prethodnu godinu povećani sa 1,830,089€ na 1,973,138€, obeleživši razliku od 143,049€ ili oko 7%. Najveći rast je primećen kod poreza na imovinu.

Identifikovane slabosti u vezi sa računima potraživanja su posledica neefikasnih unutrašnjih kontrola u njihovom upravljanju odnosno naplati.

Uticaj Neprikupljanje naplaćenih prihoda na vreme utiče na nivo prikupljenih fondova za opštinski budžet i negativno se odražava na finansiranje i realizaciju projekata iz sopstvenih prihoda.

Preporuka B6 Predsednik mora obezbediti da će službenici u odgovarajućim departmanima intenzivirati radnje i preduzeti sve mere za prikupljanje računa potraživanja i smanjenje njihovog trenda rasta tokom godina.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

3 Rezime informacija o planiranju i realizaciji budžeta

Uzeli smo u obzir izvore budžetskih fondova, potrošnju fondova i prikupljenim prihodima iz ekonomskih kategorija. Ovo je istaknuto u sledećim tabelama:

Tabela 1. Troškovi prema izvorima budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ⁵	2023. Troškovi	2022. Troškovi	2021. Troškovi
Izvori fondova	10,674,689	12,035,894	11,159,685	8,975,661	8,653,621
Vladini grantovi - Budžet	9,812,111	10,348,479	10,345,461	8,111,286	7,839,535
Finansiranje putem zaduživanja	0	0	0	73,968	22,929
Preneseno od prošle godine	0	814,723	440,514	386,278	365,273
Sopstveni prihodi	862,578	862,578	368,928	395,449	404,714
Domaće donacije	0	10,115	4,781	8,680	21,169

Završni budžet u poređenju na početni budžet je povećan za 1,361,205€. Ovo povećanje je rezultat Odluka Vlade, prenosa sopstvenih prihoda iz prethodne godine, finansiranja iz zaduživanja kao i donacija.

U 2023. godini, opština je potrošila oko 93% završnog budžeta. Ovo predstavlja dobar budžetski učinak.

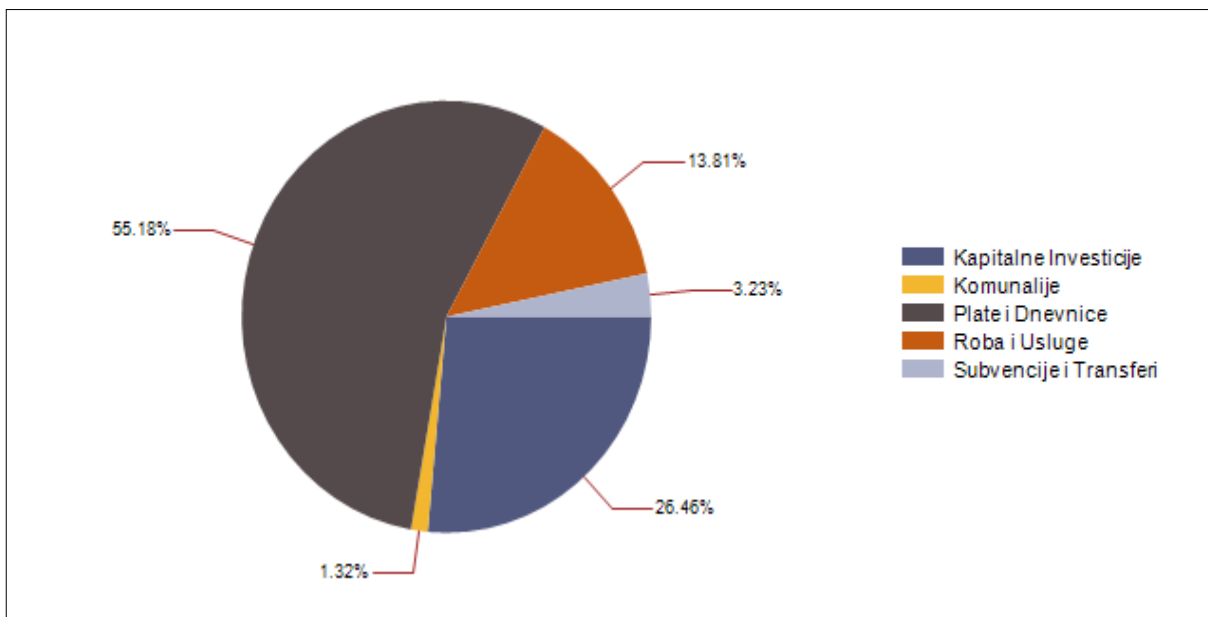
Tabela 2. Troškovi fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2023. Troškovi	2022. Troškovi	2021. Troškovi
Troškovi fondova prema ekonomskim kategorijama	10,674,689	12,035,894	11,159,685	8,975,661	8,653,621
Plate i dnevnice	5,621,607	6,157,975	6,157,975	5,069,788	5,058,048
Robe i usluge	1,498,269	1,554,000	1,540,810	969,418	826,344
Komunalije	193,500	200.000	147,744	176,626	188,597
Subvencije i transferi	390.000	413,874	360,285	322,604	300,804
Kapitalne investicije	2,851,313	3,710,045	2,952,871	2,437,225	2,279,828
Rezerve	120.000	0	0	0	0

Objašnjenja za promene u budžetskim kategorijama su data u nastavku:

- Završni budžet za plate i dnevnice je povećan za 536,368€, u poređenju sa početnim budžetom. Ovo povećanje je urađeno iz vladinog granta (fond 10) za pokrivanje dodatnih troškova plata, koje je nastalo kao rezultat stupanja na snagu novog Zakona o platama u javnom sektoru.
- Završni budžet za robe i usluge je bio povećan za 55,731€. Povećanje je bilo kao rezultat prenosa fondova odlukom Skupštine opštine od kapitalnih investicija (34,003€), komunalija (10,000€) i subvencija i transfera (8,500€), u kategoriji roba i usluga, povećanje od donacija za 2,400€ kao i povećanje od sopstvenih prihoda prenesenih iz 2022. godine za 828 €.
- Završni budžet za opštinske troškove je povećan za 6,500€, u poređenju sa početnim budžetom. Povećanje se desilo iz sopstvenih prihoda prenetih iz 2022. godine, u vrednosti od 16,500€, kao i odlukom od Skupštine opštine, 10,000€ je prebačeno iz vladinog granta, sa komunalijama na robe i usluge.
- Završni budžet u poređenju na početni budžet za subvencije je povećan za 23,874€, od ove vrednosti: 24,806€, bila su povećanja od prenetih sopstvenih prihoda, zatim povećanje od donatorskog granta od 7,568€, kao i smanjenje od 8,500€, gde su odlukom Skupštine Opštine iz ove kategorije prebačeni fondovi u kategoriji roba i usluga.
- Završni budžet za kapitalne troškove u poređenju na početni budžet je povećan za 858,732€. Povećanje je bilo kao rezultat nepotrošenih sopstvenih prihoda iz 2022. godine u vrednosti od 772,588€, povećanje od prenosa rezerve odlukom Skupštine opštine u vrednosti od 120,000€, za finansiranje kapitalnih projekata, povećanje od donacija u vrednosti od 147€, kao i smanjenje za 34,003€, gde prema odluci od Skupštine opštine iz ove kategorije prebačeni su fondovi u kategoriji roba i usluga.

Fondovi potrošeni u 2023. godini za ekonomski oporavak su bili 6,285€, uglavnom su izdvojeni za zdravstvene dodatke.

Planirani sopstveni prihodi za 2023. godinu su bili 862,578 €, dok su realizovani 884,219€. Oni se odnose na prihode od poreza na imovinu, prihode od građevinskih dozvola, administrativne takse, prihode od poslovnih delatnosti, prihode od zakupnine itd. Takođe, ove godine opština je primila prihode od saobraćajnih kazni i sudskih kazni u ukupnoj vrednosti od 166,542€, kao i prihode od Agencije za šume Kosova u vrednosti od 41,986€. Ovi prihodi nisu uključeni u donju tabelu jer ih planiraju i realizuju resorna ministarstva.

Tabela 3. Prihodi (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2023. Primanja	2022. Primanja	2021. Primanja
Ukupni prihodi	862,578	862,578	884,219	682,981	802,799
Poreski prihodi	410,966	410,966	443,998	380,303	374,793
Neporeski prihodi	451,612	451,612	440,162	302,678	428,006
Drugi prihodi	0	0	59		

4 Napredak u sprovođenju preporuka

Izveštaj revizije za GFI za 2022. godinu rezultirao je sa 10 preporuka. Opština je pripremila Akcioni plan, gde se predstavlja način na koji će sprovesti date preporuke. Izveštaj revizije za 2022. godinu je diskutovan u Skupštini opštine. Do kraja naše revizije, četiri (4) preporuke su sprovedene, i šest (6) preporuke još nisu sprovedene, kao što je prikazano na grafikonu 2, ispod. Za potpuniji opis preporuka i načina na koji su one tretirane, pogledajte Tabelu 4 (ili Tabelu preporuka).

Grafikon 2. Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne godine

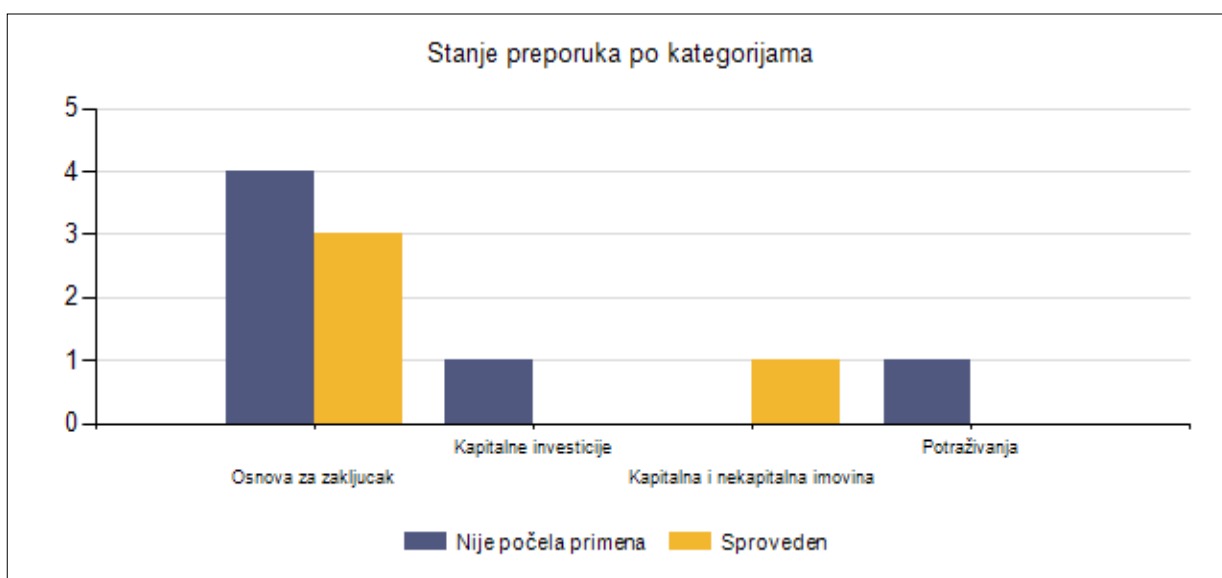

Tabela 4 Rezime preporuka iz prethodne godine

Br.	Oblast revizije	Preporuke iz 2022. godine	Preduzete radnje	Status
1.	Osnova za zaključak	Predsednik mora obezbediti da će se monetarna sredstva prikupljena od takse za registraciju vozila i sertifikata deponirati na kraju dana.	I u 2023. godini imalo je kašnjenja u dostavljanju fondova prikupljenih ispod 10€.	Sprovođenje nije počelo

2.	Osnova za zaključak	Predsednik mora zahtevati od svih menadžera projekata da obezbede da će se upravljanje ugovorima voditi i arhivirati putem elektronskog sistema javnih nabavki.	Ni u 2023. godini menadžeri projekta nisu upravljali putem elektronske platforme.	Sprovođenje nije počelo
3.	Osnova za zaključak	Predsednik mora obezbediti da se u slučaju pripreme GFI-a sprovede adekvatni postupci unutrašnje kontrole verifikujući tačnosti i potpunosti podataka za račune potraživanja.	Opština i dalje ima problema sa registrima računa potraživanja.	Sprovođenje nije počelo
4.	Osnova za zaključak	Predsednik mora obezbediti da neće dozvoliti plaćanje na pretplati ako tako nešto nije predviđeno posebnim uslovima tenderskog dosijea i ugovorom zaključenim između opštine i ekonomskog operatera.	Nismo naišli neko pitanje ove prirode.	Sprovedena
5.	Osnova za zaključak	Predsednik mora obezbediti da se u slučajevima kada ima materijalnih promena realizovanih pozicija pored ugovoreni pozicija, takvi ugovori raskinu.	Nismo naišli neko pitanje ove prirode.	Sprovedena
6.	Osnova za zaključak	Predsednik treba da poveća kontrole u kancelariji za nabavke da bi obezbedio da se svi zahtevani dokumenti učitavaju na elektronsku platformu javnih nabavki.	I u 2023. godini bilo je slučajeva kada dokumenti o usklađenosti nisu bili na platformi	Sprovođenje nije počelo
7.	Osnova za zaključak	Predsednik mora obezbediti da će menadžeri projekta izveštavati pismeno u vezi sa ispunjenjem ugovora od ekonomskog operatera, kao i sertifikacija plaćanja će se izvršiti samo nakon što je obezbeđen pisani izveštaj od menadžera projekta.	Iz testiranje uzoraka nismo naišli na neko pitanje.	Sprovedena
8.	Kapitalne investicije	Predsednik da obezbedi kontrole i nadzori sprovođenje zakonskih zahteva, da se u slučaju pokretanja postupaka nabavke za ugovaranje radova prethodno obezbedi izrada projekata u skladu sa predviđenim potrebama i zahtevima.	I u 2023. godini bilo je nedostataka izvršnih projekata.	Sprovođenje nije počelo

9.	Imovine	Predsednik treba da obezbedi pravilno sprovođenje unutrašnjih kontrola u vezi sa pravilnom registracijom nefinansijske kapitalne imovine u skladu sa kriterijumima uredbe za upravljanje nefinansijskom imovinom.	Opština je sprovela preporuku i registrovala je imovine prema zakonskim zahtevima.	Sprovedena
10.	Računi potraživanja	Predsednik da obezbedi poboljšanje procesa upravljanja računa potraživanja kako bi se povećala efikasnost u njihovoj naplati.	Imalo je povećanja računa potraživanja, posebno kod poreza na imovinu.	Sprovođenje nije počelo

*Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti prevladava verzija na albanskom jeziku.

Vlora Spanca, Generalna revizorka

Agron Fetiù, zamenik Generalne revizorke

Lavdim Maxhuni, direktor revizije

Florim Beqiri, Vođa tima

Mexhit Ferati, član tima

Muharrem Qyqalla, član tima

Dodatak I: Pismo potvrde

Komuna e Kaçanikut

Opština Kaçanik/ Municipality of Kaçanik

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me gjetjet e Auditorit të Përgjithshëm për vitin 2023 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën e Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Pasqyrave Financiare të Komunës së Kaçanikut, për vitin 2023 (në tekstin e mëtejme "Raporti");
- pajtohem me gjetjet dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për zbatimin e tyre.

Z. Besim Ilazi- Kryetar i Komunës

Data: 29. maj. 2024, Kaçanik

Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR i drugih delova Izveštaja Revizije

Izveštaj revizora o finansijskim izveštajima⁸ treba da sadrži mišljenje o finansijskim izveštajima, na osnovu zaključaka izvedenih iz dokaza dobijenih tokom revizije. Kada se revizija vrši radi procene usklađenosti sa drugim zakonima i propisima, revizori imaju dodatnu odgovornost da izveštavaju o usklađenosti sa nadležnim organima⁹, što rezultira zaključkom o usklađenosti.

U cilju utvrđenja da li je mišljenje o finansijskim izveštajima modifikovano ili nije modifikovano, revizor treba da obezbedi da rezultati revizije uključuju otkriveni ne materijalni ili otvorene druge nepravilne izjave proširene ili jedan (ili više) moguće pretpostavljenom u slučaju ograničenja delokruga.

Pogrešno prikazivanje je razlika između prijavljenog iznosa, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja artikla finansijskog izveštaja i količine, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja koja zahteva da artikal bude u skladu sa primenljivim okvirom finansijskog izveštavanja. Pogrešna prikazivanja mogu nastati iz greške ili prevare.

(odlomak od MSVIR 200)

Forma mišljenja

Ne-modifikovano mišljenje

Formuliše se kada nisu pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti ili su pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti, jedna ili objedinjena, što nije jednaka sa ili ne premašuje nivo materijalnosti finansijskih izveštaja u celini ili pogrešnih prikazivanja i/ili odstupanja otkrivena u određenoj klasi transakcija nije jednaka ili premašuje nivo najnižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija. Takođe se formuliše ako nema ograničenja obima ili kada ograničenje obima ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja i / ili ne usklađivanja.

Ograničenje obima nastaje kada revizor nije u mogućnosti da prikupi dovoljno revizijskih dokaza da bi zaključio da finansijski izveštaji u celini su slobodni od materijalnog pogrešnog prikazivanja.

Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije** ukoliko se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Promene mišljenja u revizorskom izveštaju

Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja i/ili ne usklađenost, revizor treba da modifikuje mišljenje u izveštaju revizije.

Modifikovana mišljenja mogu biti.

- Kvalifikovane,
- Protivne, il
- Odbijene

Kvalifikovano mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili odstupanja, pojedinačni ili agregat koji je jednak ili premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada su pogrešna prikazivanja i / ili neslaganja otkrivena unutar date klase transakcija jednaka ili prevaziđe nivo niže značajnosti utvrđenog za tu klasu transakcija. Takođe je formulisan ako ne postoji ograničenje obima koje ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja.

Protivno mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili neusklađenosti, pojedinačna ili agregat, što premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada se pogrešno prikazivanje i / ili neusaglašenosti otkrivena u okviru određene klase transakcija daleko premašuju nivo nižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija.

“Rasprostranjena” je termin koji se koristi u kontekstu grešaka i / ili neusklađenosti da bi se opisali efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijske izveštaje ili potencijalni efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijskim izveštajima, ako postoje takvi, koji nisu otkriveni zbog nemogućnosti pribavljanja dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza. Rasprostranjeni efekti u finansijskim izveštajima su oni koji su, po revizorovoj proceni:

Ne ograniče se samo na elemente, račune ili određene stavke finansijskih izveštaja

Ako se tako ograniče, predstavljati ili može predstavljati značajan deo finansijskih izveštaja; ili

U vezi sa obelodanjivanjima, su od suštinskog značaja za razumevanje finansijskih izveštaja.

Odricanje od mišljenja

Formuliše se kada ograničenje obima, tj. nemogućnosti da obezbede dovoljne odgovarajuće revizorske dokaze, je materijalne ili raširene prirode.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku u cilju shvatanja revizije, odgovornosti revizora ili revizorski izveštaj, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Završne beleške

- ¹ Usklađenost sa vlastima – usklađenost sa svim relevantnim zakonima, pravilima, propisima, standardima i dobrim praksama u javnom sektoru
- ² Ostali izveštaji su zahtev člana 8 Uredbe 01/2017 o godišnjem finansijskom izveštavanju
- ³ Kolektivno referisanih kao usklađenost sa vlastima
- ⁴ Pitanje A i Preporuka A - znači nova pitanja i preporuke
Pitanje B i Preporuka B - znači ponovljena pitanja i preporuke
Pitanje C i Preporuka C- znači delimično ponovljena pitanja i preporuke.
- ⁵ Završni Budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija
- ⁶ Finansijski izveštaji javnog sektora takođe uključuju izjave o izvršenju budžeta
- ⁷ Usklađenost sa vlastima: usklađenost sa zakonima, propisima, standardima ili dobrim praksama.